

پایه :	۹	موضوع :	اصول
تاریخ :	۹۲/۰۳/۰۶	ساعت :	۱۰:۳۰

نام کتاب: کفایه الاصول، از اول ما يتعلق بصیغه الامر تا اول بمت نواهی-۱۸۰ تا ۹۰

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آثر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. إن صیغة الأمر حقيقة فی الوجوب وكثرة الاستعمال فی النذب فی الكتاب والسنة ..... د ۹۲ (د ۲ س ع ۱)
  - أ. توجب النقل إلى النذب
  - ب. توجب النقل إلى الأعم من النذب والوجوب
  - ج. توجب الانصراف إلى النذب فی الاستعمالات الشرعية
  - د. لا توجب النقل إلى النذب
۲. الحقّ أنّه لا دلالة للصيغة لا على الفور ولا على التراخي ..... أ ۱۰۳ (د ۲ س ع ۲)
  - أ. ومقتضى إطلاقها جواز التراخي
  - ب. ومقتضى إطلاقها عدم جواز التراخي
  - ج. وإطلاقها لا يعين أحدهما
  - د. وإطلاقها يدلّ على الفور
۳. به نظر مصنف، کدام اشکال بر واجب معلق وارد است؟ د ۱۲۷ س ۱۵۱
  - أ. حقیقت واجب معلق به واجب مشروط باز می‌گردد
  - ب. در زمان تعلق وجوب، قدرت بر مکلف به وجود ندارد
  - ج. تفکیک اراده از مراد و وجوب از واجب صحیح نیست
  - د. تقسیم لغو است، چون واجب معلق و منجز هر دو از اقسام واجب مطلقند
۴. الاجزاء المأخوذة فی الماهية المأمور بها تسمى بالمقدمة ... أ ۱۱۴
  - أ. الداخلية
  - ب. الخارجية
  - ج. العقلية
  - د. العرفية

سؤالات تشریحی:

* إن المتبع فی أجزاء الإتيان بالمأمور به بالأمر الاضطراري هو الإطلاق لو كان، وإلّا فالأصل وهو يقتضى البراءة من ايجاب الإعادة، لكونه شكّاً فی أصل التكليف، وكذا عن ايجاب القضاء بطريق أولى. نعم لو دلّ دليله على أنّ سببه فوت الواقع ولو لم يكن هو فريضة كان القضاء واجباً عليه لتحقق سببه وإن أتى بالفرض، لكنّه مجرد الفرض. ۱۱۰ (د ۳ س ع ۳)

۱. وجه استدراك را توضیح دهید.

(مرحوم آخوند می‌فرمایند: در موارد شک در اجزاء اگر اطلاقی نباشد براءت جاری می‌کنیم چون نسبت به شک در وجوب اعاده براءت جاری می‌شود و از آنجا که قضاء به تبع وجوب اداء است، به طریق اولی نسبت به آن براءت جاری می‌شود) ولی این براءت در فرضی است که علت قضاء، فوت واجب فعلی در وقت باشد. اما اگر سبب وجوب قضاء، فوت واجب واقعی در وقت باشد - هر چند به خاطر اضطرار، فعلی نشده است - باید حکم به وجوب قضاء نمود چون سبب آن که فوت واقع است، محقق شده است، هر چند، واجب فعلی خود را (یعنی مأمور به اضطراری خود را) اتيان کرده است.

* الظاهر أنّ نفس الوجوب فی الواجب المشروط مشروط بالشرط بحيث لا وجوب حقيقة ولا طلب واقعاً قبل حصول الشرط. ۱۲۱ ع ۲ او ۲

۲. موسم حج بنا بر نظر مصنف قید واجب است یا وجوب؟ چرا؟

ثم إن الظاهر كون نفس الوجوب مشروطاً، وجه الظهور أنّ المعلق على الشرط هو الجزء كوجوب الاكرام على المجيء في «إن جاءك زيد فأكرمه» فيكون الشرط قيداً لهيئة الجزء التي وضعت للنسبة الطلبية فالوجوب المستفاد من الهيئة معلق على الشرط فقبل حصوله لا وجوب.

* إن دار أمر القيد ثبوتاً بين أن يكون راجعاً الى الهيئة نحو الشرط المتأخر أو المقارن، وأن يكون راجعاً الى المادة على نهج يجب تحصيله أو لا يجب، فإن كان في مقام الإثبات ما يعين حاله وأنه راجع الى أيهما من القواعد العربية فهو، وإلا فالمرجع هو الأصول العملية. ۱۳۳ ع ۲۵۲
۳. صور چهارگانه شك در قيد را بیان کنید.

۱. قيود یا راجع به اصل وجوب (هیئت) است (که تا قيد نباشد وجوب هم نیست) این قيود مورد تکلیف نیست و تحصيلش لازم نیست و دو قسم است به نحو شرط متأخر و یا به نحو شرط مقارن (مثل رؤیت هلال برای وجوب صوم یا استطاعت برای حج).
۲. و یا راجع به ماده (واجب) است و دو صورت دارد: یا این قيود مورد تکلیف هست و تحصيلش لازم است یا به نحو شرط اتفایه است.

* قد عرفت أن العقل الحاكم بالملازمة دلّ على وجوب مطلق المقدمّة، لا خصوص ما إذا ترتّب عليها الواجب فيما لم يكن هناك مانع عن وجوبه كما إذا كان بعض مصاديقه محكوماً فعلاً بالحرمة؛ لثبوت مناط الوجوب حينئذٍ في مطلقها وعدم اختصاصه بالمقيّد بذلك منها. ۱۴۷ ع ۲۵۲

۴. أ. مصنف در صدد ردّ چه قولی است؟ ب. عبارت «فما لم يكن هناك ... بالحرمة» قيد چیست؟ توضیح دهید.
- أ. در صدد ردّ صاحب فصول و نظریه وجوب مقدمه موصله است. ب. عبارت مذکور قيد برای «وجوب مطلق المقدمه» است در صورتی مطلق المقدمه واجب است که مانعی از وجوبش نباشد مثل اینکه بعضی از افراد مقدمه، حرمت نفسی داشته باشد که در این صورت متعلق وجوب گیری قرار نمی گیرد.

* وأما الواجبات التعبدية فيمكن أن يقال بجواز أخذ الأجرة على اتيانها بداعي امتثالها لا على نفس الإتيان كي ينافي عبادتها فيكون من قبيل الداعي الى الداعي. ۱۵۵ س ۱۵۲

۵. در چه صورتی اخذ اجرت بر واجب تعبدی، جائز و در چه صورت جائز نیست؟ چرا؟
در اجاره بر واجبات تعبدی چنانچه بر انجام اصل عمل اجیر شود، اجاره با عبادی بودن متعلق آن منافات پیدا می کند، چون قصد قربت در عبادت شرط است، ولی اگر بر انجام عمل مشروط به قصد قربت اجیر شود چنین اجاره ای منافات با عبادت بودن مورد اجاره ندارد و اجاره داعی بر قصد قربت است.

* إنّ مقدّمة الحرام والمكروه بناءً على الملازمة لا تكاد تتّصف بالحرمة أو الكراهة اذ منها ما يتمكن معه من ترك الحرام أو المكروه اختياراً كما كان متمكناً قبله. فلا دخل له أصلاً في حصول ما هو المطلوب من ترك الحرام أو المكروه فلم يترشّح من طلبه طلب ترك مقدّمتهما؛ نعم، ما لا يتمكن معه من الترك المطلوب لا محالة يكون مطلوب الترك ويترشّح من طلب تركهما طلب ترك خصوص هذه المقدّمة فلو لم يكن للحرام مقدّمة لا يبقى معها اختيار تركه لما اتّصف بالحرمة مقدّمة من مقدماته. ۱۵۹ (ع: ۲: د: ۲)

۶. مقصود از عبارت «فلو لم يكن للحرام مقدّمة» چیست؟
تنها مقدّمه ای حرام است که پس از انجام آن، تحقق حرام قهری باشد. بنابراین، چنانچه پس از انجام مقدّمه حرام، تحقق حرام قهری نباشد، هیچ یک از مقدمات این گونه محرّمات حرام نمی باشد.

* إن الحركات الخاصة ربما لا تكون محصلة للعنوان الذي يكون بذاك العنوان مقدمة فلا بد في إتيانها بذاك العنوان من قصد أمرها. وفيه: أن ذلك لا يقتضى الإتيان بها كذلك لإمكان الإشارة إلى عناوينها التي تكون بتلك العناوين موقوفاً عليها بنحو آخر ولو بقصد أمرها وصفاً، لا غاية و داعياً. ١٤٠

٧. أ. عبارت، جواب از چه اشکالی است؟ ب. به نظر مصنف آیا اشکال مذکور با این عبارت دفع می‌شود؟ چرا؟

أ. اشکال: مقدمات عبادی واجب مثل وضو و غسل برای نماز (توضیح اشکال: این مقدمات بدون قصد قربت باطلند و حال آن‌که دارای امر غیرى هستند و امر غیرى واجد مصلحت نیست و در عبادت حسن و مصلحت داشتن عمل شرط است).

ب. خیر؛ چون درست است با عنوان مقدمیت آوردن این مقدمات محصل غرض نیست ولی اثبات نمی‌کند که باید به داعی امر به نحو قیدیت آورده شود (که این نحوه عمل در تحقق عبادت شرط است) بلکه می‌توان آن را به نحو دیگری قصد کرد.

* ربما يذكر للصيغة معان قد استعملت فيها وقد عدّ منها الترجي والتمني والتهديد و ... و هذا كما ترى ضرورة أن الصيغة ما استعملت في واحد منها بل لم تستعمل إلّا في إنشاء الطلب إلّا أن الداعي إلى ذلك كما يكون تارة هو البعث يكون أخرى أحد هذه الأمور. قصارى ما يمكن أن يدعى أن تكون الصيغة موضوعة لإنشاء الطلب فيما إذا كان بداعي البعث لا بداع آخر منها فيكون إنشاء الطلب بها بعثاً حقيقةً وإنشأؤه بها تهديداً مجازاً. ٩٠

٨. فرق قبل و بعد «قصارى» چیست؟ توضیح دهید.

در قبل از قصارى می‌فرماید: «موضوع له» صیغه انشاء طلب است و تفاوت معنائى مستعمل فيه در جاهای مختلف به دلیل اختلاف داعی استعمال است. در ما بعد قصارى می‌فرماید: موضوع له صیغه در جائی که به داعی طلب استعمال شود، انشاء طلب است، اما اگر به دواعی دیگر باشد انشاء طلب نیست.

* الاتيان بالمأمور به بالأمر الاضطرارى أو الظاهرى يجرى عن التعبد به ثانياً؛ لاستقلال العقل بأنه لا مجال مع موافقة الأمر بإتيان المأمور به على وجهه لاقتضائه التعبد به ثانياً. نعم لا يبعد أن يقال بأنه يكون للتعبد بتبديل الامتثال والتعبد به ثانياً بدلاً عن التعبد به أولاً، لا منضمماً إليه. ١٠٧

٩. أ. عبارت «لاستقلال العقل» دلیل چیست؟ ب. برای امر ظاهرى و اضطرارى مثال بزنید.

أ. دلیل بر کفایت امتثال اضطرارى از امر واقعى است.

ب. امر ظاهرى مثل: استصحاب طهارة متيقنه و خواندن نماز با آن ولى بعد معلوم می‌شود که قبل از نماز قطعاً نجس شده و نمى‌دانسته، یا اجراء اصالة الطهارة لباس مشکوک ولى پس از خواندن نماز بفهمد که لباس مذکور نجس بوده.

امر اضطرارى مثل: تیمم برای فاقد ماء که با غسل یا وضوء بر ذمه‌اش است.